

PRAKSISOVERSIGT · ERSTATNINGSRET

Praksisoversigt over svie og smerte

Godtgørelse efter erstatningsansvarsloven § 3 – dagtakst, sygdomskrav, særlige tilfælde og loft

Version 2 Opdateret 26. jun. 2026 8 afgørelser · 2020-2024

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Godtgørelse for svie og smerte efter erstatningsansvarsloven § 3 er en fast dagtakst (grundbeløb 130 kr., reguleret til 230 kr. i 2024) for den periode, skadelidte er syg som følge af en personskade, dog med et absolut loft (grundbeløb 50.000 kr., reguleret til 88.500 kr. i 2024). Bestemmelsen rummer tre centrale elementer: kravet om at skadelidte er "syg" i lovens forstand, undtagelsen i 2. pkt. der i særlige tilfælde tillader godtgørelse selv uden sygdommelding, og det absolutte maksimumsbeløb. Praksis fra domstolene og Erstatningsnævnet viser, at sygdomsbegrebet omfatter både fysisk og psykisk sygdom, at sygdomsperioden ophører ved stationærtidspunktet eller arbejdsgenoptagelse, og at undtagelsen i 2. pkt. navnlig anvendes over for voldsofre med psykiske eftervirkninger.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Godtgørelse for svie og smerte ydes med en fast dagtakst (grundbeløb 130 kr., reguleret årligt efter § 15) for hver dag skadelidte er syg som følge af personskaden.
- 02** Sygdomsbegrebet i § 3, 1. pkt. omfatter både fysisk og psykisk sygdom – PTSD, angst og frygt kan udgøre sygdom i lovens forstand.
- 03** Sygdomsperioden løber fra skadens indtræden, indtil skadelidte genoptager arbejde eller tilstanden efter lægelig vurdering er blevet stationær.
- 04** I særlige tilfælde kan der efter § 3, 2. pkt. ydes godtgørelse for svie og smerte, selv om skadelidte ikke er formelt sygdommeldt – undtagelsen anvendes navnlig over for voldsofre med psykiske eftervirkninger.
- 05** Godtgørelsen kan ikke overstige det regulerede maksimumbeløb (grundbeløb 50.000 kr., reguleret til 88.500 kr. i 2024).
- 06** Beløbet reguleres årligt pr. 1. januar med 2,0 pct. tillagt tilpasningsprocenten og bekendtgøres af justitsministeren.
- 07** Det er de regulerede beløb, der var gældende på det tidspunkt, hvor godtgørelsen kunne kræves betalt efter § 16, stk. 1, der anvendes.

- 08** Godtgørelsen forrentes fra det tidspunkt, den kan kræves betalt – 1 måned efter skadevolderen har kunnet indhente de fornødne oplysninger – med rente efter rentelovens § 5.
- 09** Når tilstanden er blevet stationær, ophører retten til svie og smerte, og skadelidte overgår i stedet til eventuel méngodtgørelse efter § 4.
- 10** Erstatningsnævnet anvender samme regler ved offererstatning, og nævnets praksis viser, at der kræves konkret dokumentation for sygdomsperioden, typisk i form af sygemelding, lægeerklæring eller psykologerklæring.
- 11** Ved uforudset forværring af helbredstilstanden kan sagen genoptages efter § 11, stk. 3, og der kan tilkendes yderligere godtgørelse for svie og smerte op til det gældende loft.

§ 1 Lovgrundlaget: erstatningsansvarsloven § 3 og dens tre elementer

Retten til godtgørelse for svie og smerte er reguleret i [erstatningsansvarsloven § 3](#), der lyder:

Godtgørelse for svie og smerte udgør 130 kr. for hver dag, den skadelidte er syg. Der kan i særlige tilfælde ydes godtgørelse for svie og smerte, selv om skadelidte ikke er syg. Godtgørelsen kan ikke overstige 50.000 kr.

Bestemmelsen rummer tre selvstændige elementer:

- **1. pkt. – dagstaksten og sygdomskravet:** Godtgørelsen beregnes som en fast dagssats for den periode, skadelidte er "syg" i lovens forstand. Der er tale om en skematisk beregning, der ikke kræver dokumentation af konkret smerte eller lidelse – blot at skadelidte er syg.
- **2. pkt. – undtagelsen for særlige tilfælde:** I særlige situationer kan der ydes godtgørelse, selv om skadelidte ikke er formelt sygemeldt eller i lægelig behandling.
- **3. pkt. – det absolutte loft:** Godtgørelsen kan ikke overstige det regulerede maksimumbeløb, uanset sygdomsperiodens længde.

Godtgørelse for svie og smerte forudsætter, at der foreligger et erstatningsansvar for personskade – enten culpaansvar, objektivt ansvar eller ansvar efter særlovgivning. Den udbetales uafhængigt af de øvrige erstatningsposter som [tabt arbejdsfortjeneste](#), [varigt mén](#) og [erhvervsevnetab](#), men ophører som udgangspunkt, når tilstanden er blevet stationær og der i stedet tilkendes méngodtgørelse efter [§ 4](#).

Svie og smerte er en personlig godtgørelse – ikke en erstatningspost – og har til formål at kompensere for den periode, skadelidte er underlagt de daglige gener og lidelser, som følger af skaden.

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 3](#)

[Erstatningsansvarsloven § 4, stk. 1](#)

§ 2 Årlig satsregulering og bekendtgørelsernes rolle

De i [§ 3](#) nævnte grundbeløb (130 kr./dag og 50.000 kr. maks.) reguleres årligt pr. 1. januar efter [erstatningsansvarsloven § 15, stk. 1](#) med 2,0 pct. tillagt tilpasningsprocenten for det pågældende finansår.

Dagstaksten afrundes til nærmeste med 5 delelige kronebeløb, og maksimumsbeløbet til nærmeste med 500 delelige kronebeløb. Justitsministeren bekendtgør hvert år de regulerede satser.

Udviklingen i de regulerede satser fremgår af de årlige bekendtgørelser om regulering:

År	Dagtakst (kr.)	Maksimum (kr.)
2002	135	51.500
2011	175	67.000
2012	180	69.000
2020	210	80.000
2024	230	88.500

Det er et centralt princip, at godtgørelsen fastsættes på grundlag af de beløb, der efter [§ 15, stk. 3](#) var gældende på det tidspunkt, hvor godtgørelsen kunne kræves betalt efter [§ 16, stk. 1](#). Det er altså ikke skadetidspunktet, men betalingstidspunktet, der er afgørende for, hvilken dagstakst der anvendes.

Der er pr. juni 2026 ingen vedtagne-men-ikke-konsoliderede ændringer af erstatningsansvarsloven § 3.

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 15, stk. 1, 3](#)[Erstatningsansvarsloven § 16, stk. 1](#)

§ 3 Sygdomsbegrebet: hvornår er skadelidte "syg" i § 3's forstand?

Hovedreglen i [§ 3, 1. pkt.](#) er, at godtgørelse ydes for den periode, skadelidte er "syg". Sygdomsbegrebet i erstatningsansvarsloven fortolkes bredt og omfatter både fysisk og psykisk sygdom.

Praksis viser følgende retningslinjer:

- **Fysisk sygdom** dokumenteres typisk ved sygemelding, hospitalsindlæggelse, sårbehandling, genoptræning eller anden lægelig behandling.
- **Psykisk sygdom** – herunder PTSD, angst og depression – anerkendes som sygdom i § 3's forstand. I [SS-4/2024-HJR](#) fastslog Højesteret, at forurettede efter et alvorligt voldsoverfald havde været syg i erstatningsansvarslovens § 3's forstand som følge af både fysiske og psykiske skader (kraniebrud, brækkede ribben og PTSD).
- **Sygdom kræver ikke fuldtidssygemelding.** I Erstatningsnævnets sag [19-520-03700](#) fandt nævnet, at en 15-årig dreng, der modtog hjemmeundervisning på grund af frygt for at forlade hjemmet, var syg i lovens forstand i hele den ansøgte periode.

Vejledningen om behandling af arbejdsskadesager vedrørende medarbejdere i Kriminalforsorgen præciserer om den relevante periode:

Godtgørelse for svie og smerte ydes for tiden fra skadens indtræden, indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen, eller skadelidtes helbredstilstand – efter en lægelig vurdering – er blevet stationær.

Det er således to begivenheder, der markerer sygdomsperiodens ophør: enten at skadelidte faktisk genoptager arbejde, eller at tilstanden lægefagligt vurderes stationær. Ved Erstatningsnævnets sag [18-520-01515](#) gav

nævnet afslag på yderligere godtgørelse ud over 14 dages sygemelding, idet ansøgeren hurtigt genoptog arbejde og studie, og de psykiske gener først blev beskrevet i lægejournalen flere år efter hændelsen.

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 3](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesteret frifinder for udvisning i sag om grov vold og tildeler advarsel om udvisning 21.06.2024**Erstatningsnævnet** · Godtgørelse for svie og smerte til 15-årig efter knivoverfald og forsøg på manddrab 29.09.2021**Erstatningsnævnet** · Afslag på yderligere godtgørelse for svie og smerte efter hjemmerøveri 29.09.2021

Undtagelsen i § 3, 2. pkt.: godtgørelse i "særlige tilfælde" uden sygemelding

§ 4

[Erstatningsansvarsloven § 3, 2. pkt.](#) åbner mulighed for godtgørelse for svie og smerte, selv om skadelidte ikke er formelt syg. Bestemmelsen er tænkt som en ventil for situationer, hvor skadelidte af forståelige grunde ikke har ladet sig sygemelde, men alligevel har lidt under skadens følger.

Erstatningsnævnets praksis viser, at undtagelsen navnlig finder anvendelse i voldssager:

- I sag [18-520-01966](#) tilkendte Erstatningsnævnet 5.500 kr. i skønsmæssig godtgørelse til en ansøger, der bevidst ikke havde ladet sig sygemelde efter partnervold – dels af behov for at skabe et nyt liv, dels af hensyn til et nyt job. En psykologerklæring dokumenterede overhængende risiko for PTSD. Nævnet anerkendte, at ansøgerens faktiske tilstand kunne sidestilles med en sygeperiode.
- I sag [14-520-04847](#) tilkendte nævnet yderligere 15.000 kr. efter § 3, 2. pkt. til en ansøger, der havde genoptaget sit studium men fortsat led af vedvarende komplikationer (arvæv, tarmslyng, kramper) efter knivstik. Afgørelsen byggede på, at de vedvarende gener berettigede til godtgørelse, uagtet at ansøgeren ikke var fuldtidssygemeldt.
- I sag [19-520-03700](#) anvendte nævnet både 1. og 2. pkt. for en 15-årig dreng efter knivoverfald: 1. pkt. dækkede den periode, han var sengeliggende med sårbehandling, og 2. pkt. supplerede for den efterfølgende periode, hvor han af psykisk betinget frygt modtog hjemmeundervisning.

Bestemmelsen er dog en undtagelse, og nævnets afslag i sag [18-520-01515](#) viser, at der stilles krav om dokumentation – i den sag fandt nævnet ikke grundlag for yderligere godtgørelse, da ansøgeren hurtigt havde genoptaget arbejde og studie, og generne først blev journaliseret flere år senere.

Godtgørelse efter 2. pkt. fastsættes skønsmæssigt og ikke efter dagstaksten, men er stadig undergivet lovens absolutte loft.

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 3](#)

PRAKSIS

Erstatningsnævnet · Godtgørelse for svie og smerte til 15-årig efter knivoverfald og forsøg på manddrab 29.09.2021**Erstatningsnævnet** · Afslag på yderligere godtgørelse for svie og smerte efter hjemmerøveri 29.09.2021**Erstatningsnævnet** · Skønsmæssig godtgørelse for svie og smerte efter voldsoverfald uden formel sygemelding 12.11.2020**Erstatningsnævnet** · Godtgørelse for svie og smerte efter knivstik og vedvarende komplikationer med tarmslyng 28.07.2020

§ 5 Maksimumsbeløbet: hvornår rammes loftet?

Det absolutte loft i § 3, 3. pkt. sætter en øvre grænse for godtgørelsen. Med 2024-satserne (230 kr./dag og maks. 88.500 kr.) nås loftet efter ca. 385 dages sygdom – altså godt ét år.

I [SS-4/2024-HJR](#) tilkendte Højesteret det fulde maksimumbeløb på 88.500 kr. til forurettede, der havde været syg i lovens forstand siden overfaldet den 28. august 2022 og frem til domsafsigelsen i juni 2024 – en periode på næsten to år. Lægeerklæringer dokumenterede, at forurettedes psykiske og fysiske handicaps var kroniske uden mulighed for afgørende bedring.

I [BS-1971/2023-HJR](#) havde Erstatningsnævnet tilkendt 74.825 kr. i godtgørelse for svie og smerte til en lærer, der udviklede PTSD efter vold fra en 12-årig elev. Beløbet afspejlede en langvarig sygdomsperiode fra sygemeldingen i 2015 og frem.

Ved langvarige skadesforløb med alvorlige personskader – typisk ved grov vold, trafikulykker med varige følger eller knivoverfald – vil loftet ofte blive nået. For kortere sygdomsperioder beregnes godtgørelsen simpelt som antal sygedage × dagstaksten.

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 3](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesteret frifinder for udvisning i sag om grov vold og tildeler advarsel om udvisning 21.06.2024

Højesteret · Statens regreskrav mod 12-årig efter vold mod lærer bortfaldt på grund af skadevolderens forhold og manglende betalingsevne 02.11.2023

§ 6 Stationærtidspunktet og overgangen fra svie og smerte til varigt mén

Et centralt afgrænsningsspørgsmål er forholdet mellem godtgørelse for svie og smerte efter § 3 og méngodtgørelse efter § 4. Svie og smerte kompenserer for den *akutte* sygdomsperiode, mens méngodtgørelsen kompenserer for den *varige* helbredsforringelse.

Afgrænsningen sker ved **stationærtidspunktet** – det tidspunkt, hvor det må antages, at der ikke længere indtræder en væsentlig blivende bedring af skadelidtes helbredstilstand. [Vejledningen om stationærtidspunktet](#) præciserer:

Stationærtidspunktet er det tidspunkt, hvor det må antages, at der ikke længere indtræder en væsentlig blivende bedring af borgerens helbredstilstand.

For bløddelsskader regnes normalt en helingstid på 6-12 uger, og det skønsmæssige stationærtidspunkt sættes til 3 måneder, hvis et konkret tidspunkt ikke kan angives. Ved komplicerede skader, hvor hospitalsbehandling er efterfulgt af ambulant behandling, er stationærtidspunktet typisk det tidspunkt, hvor de ambulante behandlinger ophører, medmindre der efterfølgende forventes yderligere væsentlig bedring.

Der er dog ikke tale om et vandtæt skel. I Erstatningsnævnets sag [20-520-06557](#) blev der tilkendt yderligere godtgørelse for svie og smerte, efter at en ansøger, der allerede i 2005 havde fået fastsat varigt mén til 12 %, oplevede en markant forværring i 2011-2012 med sygemelding og opsigelse. Retten i Roskilde fandt, at betingelserne for genoptagelse efter § 11, stk. 3 var opfyldt, og Erstatningsnævnet tilkendte herefter yderligere svie og smerte op til lovens maksimum.

Den nærmere vurdering af [varigt mén](#) efter § 4 behandles i en selvstændig praksisoversigt.

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 3](#)[Erstatningsansvarsloven § 4, stk. 1](#)[Erstatningsansvarsloven § 11, stk. 3](#)

PRAKSIS

Erstatningsnævnet · Ret til yderligere godtgørelse for svie og smerte ved uforudset forværring af helbredstilstand efter overfald

29.09.2021

§ 7 Forrentning af godtgørelse for svie og smerte

Forrentningen af godtgørelse for svie og smerte reguleres af [erstatningsansvarsloven § 16](#). Godtgørelsen kan kræves betalt 1 måned efter, at skadevolderen har været i stand til at indhente de oplysninger, der er fornødne til bedømmelse af godtgørelsens størrelse, jf. [§ 16, stk. 1](#). Beløbet forrentes herefter med årlig rente svarende til renten i henhold til rentelovens § 5, jf. [§ 16, stk. 2](#).

I praksis kan det betyde, at godtgørelsen forrentes i flere omgange, efterhånden som sygdomsperioden forlænges. I [SS-4/2024-HJR](#) fastsatte Højesteret forrentningen i tre trin:

	Beløb (kr.)	Forrentningsdato
	55.255	4. juni 2023
	27.940	16. november 2023
	5.305	22. juni 2024

Den trindelte forrentning afspejler, at godtgørelsen beregnes løbende og kan kræves betalt efterhånden, som det er givet, at skadevolderen i alt fald skal betale en del af det krævede beløb. Det regulerede beløb efter [§ 15, stk. 3](#) fastsættes på grundlag af de satser, der gælder på det tidspunkt, hvor godtgørelsen kan kræves betalt efter [§ 16, stk. 1](#) – ikke på skadetidspunktet.

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 15, stk. 3](#)[Erstatningsansvarsloven § 16, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesteret frifinder for udvisning i sag om grov vold og tildeler advarsel om udvisning

21.06.2024

§ 8 Erstatningsnævnets praksis: svie og smerte ved offererstatning

Når personskaden er forvoldt ved en straffelovsovertrædelse, kan godtgørelse for svie og smerte udbetales via [offererstatningsordningen](#). Erstatningsnævnet anvender samme regelsæt som domstolene, men nævnets praksis giver et værdifuldt indblik i den konkrete anvendelse af § 3's elementer.

De centrale mønstre i Erstatningsnævnets praksis kan opsummeres:

- **Dokumentationskravet:** Nævnet kræver konkret dokumentation for sygdomsperioden – typisk sygemelding, lægeerklæring eller psykologerklæring. Manglende journalisering svækker sagen, som illustreret i [18-520-01515](#), hvor afslag blev givet fordi generne først blev journaliseret flere år efter hændelsen.
- **Skønmæssig fastsættelse efter 2. pkt.:** Når undtagelsen for særlige tilfælde finder anvendelse, fastsætter nævnet godtgørelsen skønmæssigt. I [18-520-01966](#) blev 5.500 kr. tilkendt svarende til ca. halvanden

månedes sygdom, mens [14-520-04847](#) medførte en yderligere godtgørelse på 15.000 kr. for vedvarende komplikationer.

- **Afventning af ménvurdering:** Nævnet vælger i nogle sager at afvente Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vurdering af det varige mén, før der tages endelig stilling til yderligere godtgørelse efter 2. pkt. – som i sagen om knivstik med tarmslyng-komplikationer.
- **Genoptagelse ved forværring:** Tilkendelse af varigt mén afskærer ikke automatisk yderligere svie og smerte, hvis der indtræder en væsentlig og uforudset forværring, jf. [20-520-06557](#), hvor Retten i Roskilde gav medhold i genoptagelse efter [§ 11, stk. 3](#).

LOV	Erstatningsansvarsloven § 3	Erstatningsansvarsloven § 11, stk. 3	
PRAKSIS	Erstatningsnævnet · Afslag på yderligere godtgørelse for svie og smerte efter hjemmerøveri		29.09.2021
	Erstatningsnævnet · Ret til yderligere godtgørelse for svie og smerte ved uforudset forværring af helbredstilstand efter overfald		29.09.2021
	Erstatningsnævnet · Skønsmæssig godtgørelse for svie og smerte efter voldsoverfald uden formel sygemelding		12.11.2020
	Erstatningsnævnet · Godtgørelse for svie og smerte efter knivstik og vedvarende komplikationer med tarmslyng		28.07.2020

§ 9 Sammenfatning: centrale takeaways fra praksis

Praksis fra Højesteret, landsretterne og Erstatningsnævnet tegner et klart billede af, hvordan godtgørelse for svie og smerte efter [§ 3](#) administreres:

- **Beregningen er skematisk:** Dagstaksten er fast og kræver ikke bevis for konkret smerteniveau – blot at skadelidte er syg.
- **Sygdomsbegrebet er bredt:** Psykisk sygdom, herunder PTSD og angst, anerkendes fuldt ud. En 15-årig, der af frygt ikke turde forlade hjemmet, var syg i lovens forstand.
- **Undtagelsen i 2. pkt. er snæver men reel:** Den kræver dokumentation (psykologerklæring, lægelige oplysninger) og anvendes typisk i voldssager, hvor skadelidte af forståelige grunde ikke har ladet sig sygemelde.
- **Loftet nås ved ca. ét års sygdom** (med 2024-satser) og rammer rutinemæssigt ved alvorlige personskader.
- **Forrentningen kan opdeles** i flere trin, efterhånden som kravet kan opgøres.
- **Genoptagelse er mulig** ved uforudset forværring – tilkendelse af varigt mén er ikke en absolut spærre.

Godtgørelse for svie og smerte indgår som én af flere erstatningsposter ved personskade. For den samlede erstatningsfastsættelse er det vigtigt at se den i sammenhæng med [tabt arbejdsfortjeneste](#), [varigt mén](#), [erhvervsevnetab](#) og eventuel [tortgodtgørelse](#). Ved straffelovsovertrædelser kan godtgørelsen udbetales via [offererstatningsordningen](#), og ved patientskader gælder særlige regler under [patientforsikringsordningen](#).

LOV	Erstatningsansvarsloven § 3	Erstatningsansvarsloven § 4, stk. 1	
	Erstatningsansvarsloven § 16, stk. 1, 2		
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret frifinder for udvisning i sag om grov vold og tildeler advarsel om udvisning		21.06.2024
	Højesteret · Højesterets afvisning af udvisning af 17-årig født i Danmark efter grov vold med golfkølle		21.06.2024

Erstatningsnævnet · Godtgørelse for svie og smerte til 15-årig efter knivoverfald og forsøg på manddrab	29.09.2021
Erstatningsnævnet · Ret til yderligere godtgørelse for svie og smerte ved uforudset forværring af helbredstilstand efter overfald	29.09.2021
Erstatningsnævnet · Skønsmæssig godtgørelse for svie og smerte efter voldsoverfald uden formel sygemelding	12.11.2020
Erstatningsnævnet · Godtgørelse for svie og smerte efter knivstik og vedvarende komplikationer med tarmslyng	28.07.2020

REFERENCE Lovgrundlag

5 paragraffer

Erstatningsansvarsloven § 3		Erstatningsansvarsloven § 4	stk. 1
Erstatningsansvarsloven § 11	stk. 3	Erstatningsansvarsloven § 15	stk. 1, 3
Erstatningsansvarsloven § 16	stk. 1, 2		

MATERIALE Citerede afgørelser

8 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

3

21.06.2024	Højesterets afvisning af udvisning af 17-årig født i Danmark efter grov vold med golfkølle	AM2024.06.21H
21.06.2024	Højesteret frifinder for udvisning i sag om grov vold og tildeler advarsel om udvisning	5782-6904
02.11.2023	Statens regreskrav mod 12-årig efter vold mod lærer bortfaldt på grund af skadevolderens forhold og manglende betalingsevne	bs-1971-2023-hjr

ERSTATNINGSNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

5

29.09.2021	Godtgørelse for svie og smerte til 15-årig efter knivoverfald og forsøg på manddrab	19-520-03700
29.09.2021	Afslag på yderligere godtgørelse for svie og smerte efter hjemmerøveri	18-520-01515
29.09.2021	Ret til yderligere godtgørelse for svie og smerte ved uforudset forværring af helbredstilstand efter overfald	20-520-06557
12.11.2020	Skønsmæssig godtgørelse for svie og smerte efter voldsoverfald uden formel sygemelding	18-520-01966
28.07.2020	Godtgørelse for svie og smerte efter knivstik og vedvarende komplikationer med tarmslyng	14-520-04847